

dispuneau feudalii, după traficul mărfurilor. O dată cu stabilirea frontierelor Țării Românești, vămile s-au fixat pe linia Dunării și a Carpaților Meridionali, fiind încasate în folosul domniei.

Din 1368 avem prima știre documentară asupra existenței lor la Dunăre. La această dată, voievodul Vladislav I întărește brașovenilor comerțul lor de tranzit cu obligația plății a două « tricesime » (3%), una la venire, la Cîmpulung sau în împrejurimi, și a doua, la întoarcere, « la Dunăre ». În ambele cazuri, primeau o « carte »¹, care le dădea dreptul de liberă circulație cu mărfurile tranzitate. *La mijlocul veacului al XIV-lea, deci, vămile erau nu numai în ființă, dar funcționau după o procedură bine alcătuită și cu dregători anume.* Aceeași concluzie și dintr-o prevedere specială a actului din 1368, privind transporturile pe via Brăila²: când domnul hotărăște un regim preferențial pentru unul din orașe — deci implicit și pentru drumul respectiv — el îl menționează anume, pentru ca toți slujitorii în subordine să cunoască rînduiala, diferită de aceea a altor porturi dunărene.

De la vest spre est, prima vamă a traficului cu Peninsula Balcanică era la *Calafat*, controlînd Dunărea pe o porțiune de peste 150 km; prima mențiune scrisă a ei o găsim la 5 august 1424, într-o confirmare dată mănăstirii Tismana. Vama exista, evident, mai dinainte; ea apare documentar abia la 1424, deoarece acum se produce o schimbare în statutul ei juridic, o parte din venit fiind cedat de domnie sus-menționatei ctitorii³. Confirmările ulterioare, de la 3 aprilie 1480 și pînă la 5 septembrie 1568⁴, arată o funcționare neîntreruptă a ei.

Și lângă balta *Bistreț*, la capătul ei vestic, în fața localității Țibru (Țibăr de astăzi), exista la 28 octombrie 1419 un punct de control și impunere a mărfurilor⁵, fără a avea însă importanța Calafatului. Nu știm dacă vama funcționa și în secolul al XIV-lea. Dania primului fondator al mănăstirii Tismana, voievodul Radu I, la 3 octombrie 1385, și întărirea din 1409—1418 nu precizează natura veniturilor aduse de balta Bistrețului⁶.

*Vămi importante mai existau pe malul stîng, în dreptul Nicopolei, Șistovului, Giurgiului și Dristorului*⁷. Socotim neîndoielnică funcționarea lor și în secolul al XIV-lea, dată fiind vechimea drumurilor ce le controlau. Menționarea lor în documente este legată, ca și în cazurile precedente, de stabilirea unor reguli speciale de impunere: de aceea, datele, cînd apar consemnate în scris, nu pot fi invocate ca atare pentru fixarea începuturilor acestor vămi, existente, fără îndoială, cel puțin de la întemeierea Țării Românești. *Aceste vămi (exceptînd*

¹ Numită răvaș în actele secolelor XVII—XVIII: *Anatefterul, Condicta de porunci a vistieriei lui Constantin Brincoveanu*, ed. Dinu C. Giurescu, în SMIM, vol. V, 1962, nr. 57 (act domnesc din 1707—1708).

² Hurmuzaki-Densușanu, *Documente*, I/2, p. 144—145 (nr. CVIII).

³ *DIR*, XIII—XIV—XV, B, p. 79 (nr. 65).

⁴ *Ibidem*, XIII—XIV—XV, B, p. 167 și 207 (nr. 167 și 214); XVI, B, 1, p. 14, 45—46, 57, 174, 180—181 (nr. 8, 41, 53, 176, 184); XVI, B, 2, p. 4, 61, 147, 118, 130, 295, 349, 357 (nr. 5, 59, 147, 121, 131, 300, 366, 374); XVI, B, 3, p. 20, 114, 110, 287 (nr. 22, 137, 131, 332).

⁵ *Ibidem*, XIII—XIV—XV, B, p. 74 (nr. 61) (subl. ns.), vezi și din 20 septembrie 1444; *Ibidem*, p. 114 (nr. 104).

⁶ *Ibidem*, XIII—XIV—XV, B, p. 33 și 61 (nr. 22 și 45). Dintr-un act ulterior, din 18 aprilie 1560, aflăm că hotarul vămii Calafat se întindea de-a lungul Dunării pe mai mult de 150 km, înglobînd și punctul de control de la Bistreț.

⁷ Pentru Nicopol, Giurgiu și Dristor vezi actul domnesc din 30 ianuarie 1431; I. B o g d a n, *Documente*, p. 34. Vezi și actul din 1 septembrie 1479 — 31 august 1480: *DIR*, XIII—XIV—XV, B, p. 164 (nr. 163).